

KOBİ Tanımı Yapıldı, Peki Yeterli mi?

Ahmet KARAYİĞİT

KOBİ'lerin ülkemiz ekonomisinde sahip olduğu yer herkesçe biliniyor.

KOBİ'ler, imalat sanayinde faaliyet gösteren işletmelerin yüzde 99.5'ini, toplam istihdamın yüzde 61'ini, üretilen toplam katma değer in yüzde 27.3'ünü sağlıyorlar.

Toplam yatırımların yüzde 26,5'i ve ihracatın yüzde 8'i yine KOBİ'ler tarafından gerçekleştiriliyor.

KOBİ'ler, esnek ve yenilikçi yapıları ile fırsatları yakalayıp değerlendiriyor ve ekonominin dinamik bir yapıda kalmalarını sağlıyorlar.

KOBİ'ler ekonomimizde böylesi önemli yere sahip olmalarına karşın yaptıkları doğrudan ihracat bakımından yüzde 8 gibi küçük bir pay alabiliyorlar.

Bunun yanında toplam kredi pastasından ise yüzde 4 gibi çok küçük bir pay alabiliyorlar.

Yönetimsel ve kurumsallaşma açısından önemli sıkıntılar yaşıyorlar.

Geleceği planlamakta güçlük çekiyorlar.

KOBİ'lerin yaşadığı bu ve benzeri sorunlar, KOBİ'lerin büyüyerek uzun ömürlü firmalar olmalarının önüne geçebiliyor.

Ülkemizde KOBİ'lerin yaşadığı sorunların çözülmesi için oluşturulmuş pek çok dernek, kurum ve kuruluş bulunuyor.

Ancak bugüne kadar tüm bu kurum ve kuruluşlar KOBİ olarak farklı kriterlerdeki işletmeleri muhatap aldılar.

Yasal olarak geçerli olan tek bir KOBİ tanımının bulunmaması böyle bir durumun ortaya çıkmasına neden oldu.

Bir firma, bir kurumun desteklerinden yararlanabiliyor iken başka bir kurumun desteklerinden yararlanamaz bir durumda kalabiliyordu.

Bunun yanında KOBİ'lere destek sağlayan en büyük kurum niteliğindeki KOSGEB'in uzun yıllar sadece imalat sanayinde faaliyet gösteren firmaları KOBİ niteliğinde sayması da hizmet sektöründe faaliyet gösteren firmaların desteklerden mahrum kalması sonucunu ortaya koyuyordu.

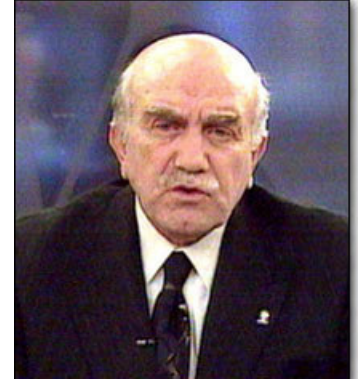
Bu yüzden Odamız ve pek çok meslek kuruluşu, KOBİ desteklerinden hizmet üreten firmaların da yararlanmasını savundu.

Bunun için en başta KOBİ'lere yönelik olarak tek bir yasal tanımlama yapılması zorunluluğu bulunuyordu.

AB uyum sürecinde ise bu tanımlamanın geciktirilmeden yapılması gerekiyordu.

Bu ihtiyaçtan hareketle Sanayi ve Ticaret Bakanlığı bir yönetmelik hazırladı.

Bu yönetmelik Bakanlar Kurulu'nun 19.10.2005 tarih ve 2005/9617 sayılı kararı ile Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

"Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik"te amaç olarak KOBİ'lerin tanımına, niteliklerine ve sınıflandırılmasına ilişkin esasların belirlenmesi ve bu tanım ve esasların tüm kurum ve kuruluşların uygulamalarında esas alınmasını sağlaması gösteriliyor.

Yönetmeliğe göre işletmeler;

- Mikro,
- Küçük ve
- Orta boy

işletmeler olarak üçe ayrılıyor.

Çalışan sayısı, sermaye ve ciro kriterlerine göre işletmenin sınıflandırması yapılıyor.

Tablo 1. KOBİ'lerin Sınıflandırılması

KOBİ Tanımı	İşçi Sayısı	Bilânço-Ciro (YTL)
Mikro Ölçekli İşletme	10'dan az	1.000.000'dan az
Küçük Ölçekli İşletme	50'den az	5.000.000'dan az
Orta Ölçekli İşletme	250'den az	25.000.000'dan az

Kaynak: Resmi Gazete

İşletmelerin mali durumları ve çalışan sayılarının belirlenmesinde yıllık olarak hesaplanan en son veriler esas alınırken yeni kurulan ve ilk yıl hesapları henüz onaylanmamış işletmelerde sadece çalışan sayısı dikkate alınıyor.

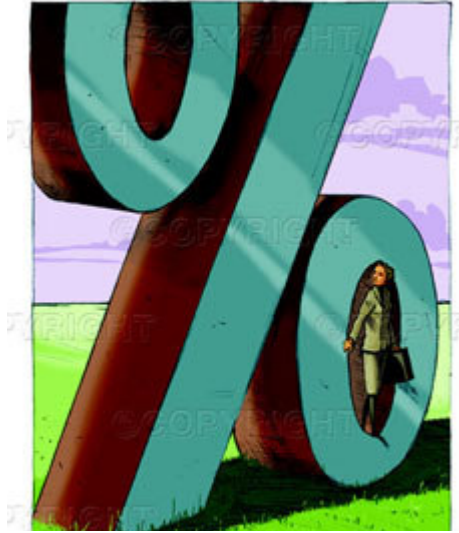
İşletmede çalışan işçi, işveren vekilleri ve işverenler ile işletme sahipleriyle düzenli olarak bir iş gören ve bunun karşılığında bir ücret alan ortaklar, çalışan olarak dikkate alınıyor.

Yönetmelik ile bağımsız, bağlı ve ortak işletmeye tanımlar getiriliyor.

Bağımsız İşletme

Gerçek veya tüzel kişilerin sahip olduğu ve bu yönetmeliğe göre ortak veya bağlı işletme sayılmayan bir işletme;

- Başka bir işletmenin yüzde 25 veya daha fazlasına sahip değilse,
- Herhangi bir tüzel kişi veya kamu kurum ve kuruluşu veya birkaç bağlı işletme tek başına veya müştereken bu işletmenin yüzde 25 veya daha fazla hissesine sahip değilse,
- Konsolide edilmiş hesaplar düzenlemiyorsa ve konsolide hesaplar düzenleyen başka bir işletmenin hesaplarında yer almıyorsa ve bu nedenle bağlı bir işletme değilse

bağımsız işletme kabul ediliyor.

Ortak İşletme

Bir işletmenin tek başına veya bağlı işletmeleriyle birlikte hâkim etki yaratmayacak şekilde, başka bir işletmenin oy hakları veya sermayesinin yüzde 25'inden fazlasına ve yüzde 50'sinden azına sahip olması, yahut kendisinin oy hakları veya sermayesinin yüzde 25'inden fazlasına ve yüzde 50'sinden azına başka bir işletmenin hakim etki yaratmayacak şekilde sahip olması durumunda bunlar **ortak işletme** sayılıyor.

Ancak ortak işletmeye bazı istisnalar getiriliyor.

Yüzde 25 oranı;

- Kamu yatırım şirketleri, girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ve bir işletmedeki toplam yatırımları iki milyon YTL'yi aşmamak şartıyla kendi fonlarını borsaya kote edilmemiş işletmelere yatıran ve düzenli olarak risk sermayesi yatırımlarında bulunan gerçek kişiler veya kişi grupları,

- Üniversiteler, üniversitelerin kurduğu vakıflar ve kâr amacı gütmeyen araştırma merkezleri,
- Bölgesel kalkınma fonları da dahil kurumsal yatırımcılar,
- Yıllık bütçesi onsekiz milyon YTL'den az olan veya nüfusu beşbinden az olan yerlerdeki; belde belediyeleri dahil belediyeler ve köy tüzel kişilikleri

tarafından aşılrsa bile bu işletme bağlı işletme ilişkilerine sahip olmaması şartıyla bağımsız işletme sayılıyor.

Bağlı İşletme

Bir işletme;

- Başka bir işletmenin sermaye veya oy haklarının çoğunluğuna sahip olma,
- Başka bir işletmenin yönetim, yürütme veya denetim kurulu üyelerinin çoğunluğunu atama veya azletme yetkisine sahip olma,
- Başka bir işletmenin hissedarı veya ortağı olup, bu işletmenin diğer hissedarları veya ortaklarıyla yaptığı anlaşma ile bunların oy haklarının çoğunluğunu tek başına kontrol etme hakkına sahip olma

şartlarından en az birini taşıması halinde **bağlı işletme** sayılıyor.

Yatırımcıların; hissedarlık hakları saklı kalmak kaydıyla, söz konusu şirketlerin yönetiminde doğrudan veya dolaylı olarak yer almaması halinde, hiçbir hâkim etkinin olmadığı kabul ediliyor ve bu işletmeler bağımsız işletme sayılmaya devam ediyor.

Ancak söz konusu yatırımcıların bir veya birden fazla işletme ile bağlı işletme ilişkilerinden herhangi birine sahip olması durumunda bunlar bağlı işletme sayılıyor.

Müşterek hareket eden gerçek kişi veya gerçek kişi grupları yoluyla bağlı işletme ilişkilerinden bir veya birkaçına sahip olan işletmeler, faaliyetlerinin bir kısmını veya tamamını aynı piyasa veya yakın piyasalarda gerçekleştiriyorlarsa yine bağlı işletme sayılıyorlar.

Yeni tanımlamanın getirdiği önemli farklardan birisi sektör ayırımlarının ortadan kaldırılmış olması.

19-21 Aralık 2003 tarihinde gerçekleştirilen II. KOBİ Zirvesi sonrasında yayımlanan sonuç bildirgesinin ilk sırasında KOBİ tanımı konusundaki mevzuat çalışmalarının hızlandırılması ve tanımda AB mevzuatın uygun olarak hizmet sektörünün de tanım içerisinde yer alması yer almıştı.

AB uyum çalışmaları kapsamında yapılan bu düzenlemede, AB'nin KOBİ tanımı temel alındı.

İşçi sayılarında AB rakamları birebir baz alınırken ciro rakamlarında ülkemize uygun revizyonlar yapıldı.

Tablo 2. AB KOBİ Tanımı

KOBİ Tanımı	Çalışan Sayısı	Yıllık Ciro	veya	Bilânço
Mikro Ölçekli İşletme	10'dan az	2 milyon Euro'ya kadar		2 milyon Euro'ya kadar
Küçük Ölçekli İşletme	50'den az	10 milyon Euro'ya kadar		10 milyon Euro'ya kadar
Orta Ölçekli İşletme	250'den az	50 milyon Euro'ya kadar		43 milyon Euro'ya kadar

Kaynak: Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği

Görülebileceği üzere yıllık ciro bakımından AB normlarının yarısı ülkemize uygulanıyor.

Yönetmelik Mayıs 2006'dan itibaren yürürlüğe girecek.

Bu süre içinde KOBİ'lere yönelik destek sağlayan kuruluşların uyumu amaçlanıyor.

Peki altı ay sonra neler olacak?

Hizmet üreten firmalar desteklerden yararlanabilecekler mi?

Öncelikle hizmet üreten firmaların da KOBİ sayılacağını belirtmeliyiz.

Ancak hangi tür desteklerden yararlanabileceklerini şimdiden söylemek mümkün gözüküyor.

Yönetmelikte, **"KOBİ'lere yönelik destek sağlayan kuruluşların, yönetmelikte belirtilen sınırları aşmamak kaydıyla, kendi sektör ve büyüklük önceliklerini belirleyebilecekleri"** belirtilmiş.

Bu durum bize, hizmet sektöründe faaliyet gösteren firmaların KOBİ desteklerinden yararlanmasının kısa vadede pek de mümkün olamayabileceğini düşündürüyor.

İlgili kurum temsilcileri ile yapmış olduğumuz görüşmeler sonucunda da bu izlenimiz kuvvetleniyor.

Henüz kurumlarımızın gerek idari gerekse mali yapılarının hizmet sektörünü de destekleyecek kapasitelerde olmadıkları ifade ediliyor.

AR& GE BÜLTEN

ARAŞTIRMA VE MESLEKLERİ GELİŞTİRME MÜDÜRLÜĞÜ
ARALIK

Çıkan bu yönetmelik ile birlikte kısa sürede olması zor gibi görünse de orta vadede gerekli altyapı çalışmaları yapılarak hizmet sektörümüzün de Avrupa Birliğinde olduğu gibi KOBİ desteklerinden yararlanmasını temenni ediyoruz.